

El 15 de setembre de 1995 es va produir el relleu en el Consell de Govern de la Secció Filològica: Joan A. Argente (fins al moment, tresorer) substituï Antoni M. Badia i Margarit en el càrrec de president; Carles Miralles passà a ser secretari, tasca anteriorment desenvolupada per Jordi Carbonell; Vicent Pitarch fou elegit tresorer, i Joan Veny continuà com a vicepresident.

Durant aquest curs, la Secció Filològica s'ha reunit els dies 15 de setembre, 20 d'octubre, 10 de novembre i 15 de desembre de 1995, i 19 de gener, 16 de febrer, 15 de març, 19 d'abril, 17 de maig, 14 de juny i 5 de juliol de 1996. Cada sessió ha durat una jornada completa, i s'hi han tractat, com és habitual, qüestions d'índole científica i aspectes de gestió de la Secció Filològica.

L'esdeveniment més important d'aquest curs ha estat l'aparició del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC), que fou presentat el 2 d'octubre de 1995. Com ja s'ha explicat altres vegades, els treballs d'elaboració d'aquesta obra han estat prioritaris per a la Secció Filològica, que des de la tardor de 1992 (data en què la Secció acceptà el desafiament de fer un nou diccionari normatiu) hi ha treballat amb plena dedicació. Un cop enllestida la primera edició del DIEC, la Secció ha reprès tasques que havien quedat parcialment ajornades i n'ha començades de noves.

La Comissió de Català Estàndard ha continuat amb els treballs d'elaboració dels fascicles de sintaxi i lèxic de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana*, ja endegats el curs passat. Pel que fa a la Comissió de Lexicografia, a partir de gener de 1996 els seus membres s'han tornat a reunir amb l'objectiu de preparar la primera reimpressió de la primera edició del DIEC (sortida al mercat el mes de març) i les futures reimpressions i noves edicions. La Comissió de Gramàtica ha començat a treballar en el projecte de la nova gramàtica normativa de l'IEC.

Diversos membres de la Secció Filològica han participat en la presentació del DIEC a diferents indrets dels Països Catalans: Barcelona, València, Palma, Perpinyà, Andorra, Tarragona, Reus, Falset, Viladecans i Valls en són una mostra.

El dia 16 de novembre de 1995 es va presentar a l'IEC el llibre *Siurana de Prades*, de Ramon Amigó, membre corresponent de la Secció Filològica.

Publicacions

- AGUILÓ, Cosme. *La toponímia de la costa de Lluçmajor*. Barcelona, 1996. 184 p. + 31 il·lustracions. (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica; II).
- Documents de la Secció Filològica, II*. 3a ed., rev. Barcelona, 1996. 118 p. (Biblioteca Filològica; XXVII).
- Documents de la Secció Filològica, III*. Barcelona, 1996. 182 p. (Biblioteca Filològica; XXX).
- FABRA, Pompeu. *Gramàtica catalana*. Facsímil de la 7a ed. [1933]. Barcelona, 1995. 137 p. (Biblioteca Filològica; XII).
- Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Perpinyà (20 i 21 de maig de 1994)*. Barcelona: IEC; Perpinyà: Universitat de Perpinyà, 1995. 133 p.
- Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, I: Fonètica*. 2a ed., rev. Barcelona, 1996. 23 p.
- Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, II: Morfologia*. 3a ed., rev. Barcelona, 1996. 50 p.

PROGRAMES DE RECERCA

▼ Observatori de Neologia

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

L'Institut d'Estudis Catalans col·labora amb l'Observatori de Neologia de l'Institut de Lingüística Aplicada de la Universidad Pompeu Fabra, els objectius generals del qual són els següents:

1. Disposar d'un corpus de neologia de gran difusió en català i en castellà que permeti la recerca morfològica i lèxica.
2. Analitzar els recursos i les vies que fan servir el català i el castellà per actualitzar el seu lèxic, a través de recerques descriptives.
3. Difondre periòdicament les noves creacions lèxiques en català i en castellà, a través d'aplicacions lexicogràfiques.
4. Contribuir a l'actualització del lèxic del català i del castellà contingut en diccionaris de llengua general.
5. Analitzar la utilització que fan del lèxic determinats organismes i mitjans per detectar-ne els casos problemàtics.
6. Establir una plataforma que permeti d'accedir als grups de neologia europeus i espanyols.

Activitats

1. Buidatge sistemàtic de neologismes:
 - Durant el curs 1995-1996 s'ha dut a terme, d'una banda, el buidatge bimensual que correspon a tots els col·laboradors del projecte; i, d'altra banda, el buidatge complementari, que correspon al personal becat.
 - Buidatge de premsa catalana (*Avui*, *Punt Diari* i *El Temps*), editada durant el curs, i automatització en la base de dades corresponent —BUITCAT95 i BUITCAT96—, a partir del gestor de bases de dades DBase IV.
 - Total de registres corresponents a aquest període contingudes a la base BUITCAT95: 3.011. El total de neologismes corresponents al buidatge de 1995 ha estat de 10.965.
 - Total de registres corresponents a aquest període contingudes a la base BUITCAT96: 2.456.
2. Edició dels llistats de les dades corresponents a l'any 1995.
3. Elaboració definitiva dels *Documents relatius a la fase de buidatge*. Aquests textos inclouen bàsicament els «Criteris de selecció de neologismes» i el «Protocol d'utilització de la fitxa de buidatge».
4. Anàlisi sistemàtica de les dades corresponents al buidatge de 1995. Anàlisi lingüística i pràgmàtica d'un total de 6700 fitxes catalanes corresponents a la base de dades de l'any 1995, a partir de la classificació per tipus de neologisme.

5. Elaboració definitiva dels *Documents relatius a la fase d'anàlisi*, que inclou bàsicament el «Protocol d'utilització de la fitxa manual d'anàlisi».

6. Automatització de la fase d'anàlisi. Creació de la fitxa d'anàlisi automatitzada (a partir del gestor de dades terminològiques Multiterm) i automatització del procés de transvasament de les dades provinents de la fase de buidatge per a l'anàlisi posterior.

7. Elaboració d'un *working paper* amb els resultats de l'anàlisi de les dades de 1994. Conclusions de l'anàlisi dels neologismes corresponents al buidatge català de 1994 i analitzades el curs anterior [en preparació].

8. Organització i seguiment d'una estada de pràctiques d'alumnes de l'assignatura de lingüística aplicada de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

9. Detecció semiautomàtica de neologismes (projecte en curs). Explorar la detecció semiautomàtica de neologismes inclosos en la premsa escrita objecte de buidatge en l'Observatori i disponible en format electrònic, a partir de programes que presenten les paraules candidates a ser neològiques.

10. Elaboració d'un *Diccionari de neologismes* (projecte en curs). Durant aquest curs s'ha treballat en el disseny i establiment de criteris per elaborar un diccionari amb els neologismes més freqüents al llarg dels anys d'història de l'Observatori de Neologia (1989-1995).

Conferències

M. Teresa Cabré: «Corpus para la observación terminológica y neológica» i «Lexicografía y tecnologías de la lengua: situación y perspectivas de las lenguas románicas». Escuela Internacional de Altos Estudios en Lingüística Aplicada. San Millán de la Cogolla, setembre de 1995.

M. Teresa Cabré: «Le néologisme en linguistique appliquée». UFR d'études ibériques et latino-américaines. Université de Paris-Sorbonne (Paris IV). París, abril de 1995.

M. Teresa Cabré: «A l'entorn de les paraules: sobre manlleus i diccionaris». Actes d'inauguració del curs acadèmic de la Facultat de Traducció i Interpretació d'Osona. Estudis Universitaris de Vic. Vic, novembre de 1995.

Judit Freixa i Elisabet Solé: «Interès de la neologia en el marc de la traducció: l'Observatori de Neologia». III Congrés Internacional de Traducció i Interpretació. Facultat de Traducció i Interpretació (Universitat Autònoma de Barcelona). Bellaterra, 28-30 de març de 1996.

M. Teresa Cabré: «Un projecte de lingüística aplicada: Observatori de Neologia». Facultat de Filologia (Universitat de Barcelona). Barcelona, 11 d'abril de 1996.

Publicacions (articles)

CABRÉ, M. Teresa. «Sobre manlleus i diccionaris».

A: *Estudis de lingüística i filologia oferts a Antoni M. Badia i Margarit*. Vol. III. Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996, p. 39-61

CABRÉ, M. Teresa; YZAGUIRRE, Lluís. «Stratégie pour la détection semiautomatique des néologismes de presse». *TTR: Technolectes et dictionnaires*, VIII. Canadà: Université Concordia, 1995, p. 89-100.

▼ Atlas Lingüístic del Domini Català

Directors: Lídia Pons i Griera
Joan Veny i Clar

1. Base de dades

Acabada la base de dades de la part introductòria (comarca, diòcesi, nom popular de la localitat, gentilici, etc., de cada punt enquestat), s'ha continuat treballant en la base de dades de la part específica, pròpiament lingüística, de la manera següent:

a) S'ha ampliat la base de dades amb l'entrada de les respostes corresponents a aquestes trenta-dues localitats: Vilafranca del Maestrat, Campins, Isona, Bescaran, Prats de Molló, Camallera, Sant Boi de Llobregat, Sant Pere de Ribes, la Torre de Fontaubella, Prats de Balaguer, Marçà, Massalió, Horta de Sant Joan, Roquetes, Ceret, Mas de Barberans, Amposta, Sorita, Gósol, Rossell, Sentmenat, Llívia, Cruïlles, Sant Andreu de Llavaneres, Cànoves, Mojà, Albocàsser, Vinaròs, Llançà, Roses, Sant Jaume Sesoliveres i l'Alguer. Aquestes se sumen a les anteriorment introduïdes i fan un total de 109 enquestes. Prèviament a l'entrada de les respostes a les 2.452 preguntes de cada enquesta, s'ha preparat cada qüestionari per tal de facilitar-ne la introducció (eliminació d'informació no pertinent, materials que passen al diccionari dialectal, selecció de la part destinada a comentari, addició de marques d'ús, fixació de la forma «normalitzada», etc.). El corpus actual consta de 266.480 registres, dels quals 90.895 són respostes diferents, amb una forma fonètica o amb una forma fonètica i lèxica diferents.

b) S'ha procedit a una primera correcció de les dades corresponents a trenta-quatre enquestes introduïdes a l'ordinador així com a una revisió en bloc d'unes altres trenta-quatre enquestes.

2. Preparació dels etnotextos

Els etnotextos o textos dialectals, bé extrets d'enregistraments magnetofònics de les enquestes, bé recollits com a narracions o descripcions lliures, constitueixen un excel·lent filó per a l'estudi tant de la cultura popular com de l'estructura i les característiques del català col·loquial de cada dialecte. Només falten uns etnotextos de Menorca i l'Alguer per donar per conclòs el recull d'etnotextos del català oriental, que fins ara arriba a 143. Se n'ha fet la transcripció fonètica acurada així com la transcripció convencional, tot respectant els aspectes dialectals més significatius. Resta pendent la correcció definitiva de tots aquests materials.

Altres activitats

Lídia Pons i Joan Veny han participat, amb sengles comunicacions sobre «Pronoms personals i possessius en català: varietat de formes a la llengua parlada» i «Tradición e innovación en los nombres catalanes del *Eriobotrya japonica* y su fruto», respectivament, en el XXI Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romànica (Palerm, setembre de 1995). Han presentat també una ponència conjunta «Variació i dialectologia» al CLUB-3, 3r Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona, organitzat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona (desembre 1995). Joan Veny també ha fet la conferència inaugural del 1r Col·loqui Internacional de l'Associació Francesa de Catalanistes (París, gener de 1996), ha participat amb una comunicació al VI Congrés d'Estudis Catalans a Càller (octubre de 1995) i al VIII Col·loqui Internacional de l'*Atlas linguistique roman* (ALIR) (Torí-Fossano, desembre de 1995); a més, ha fet la presentació del segon volum de l'*Atlas lingüístico galego* (La Corunya, 21 de març de 1996).

Publicacions

- VENY, Joan. «Langue historique et langue standard dans le domaine catalan». A: *La Bretagne linguistique* [Brest], núm. 10 (1996), p. 386-394.
- «Erotisme i litúrgia en els noms del *quetsémpèr*

(*Synodus Saurus L.*)». A: *Estudis de lingüística i filologia oferts a Antoni M. Badia Margarit*. Vol. III. Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana: Abadia de Montserrat, 1996, p. 289-309.

Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae (segles IX, X i XI)

Director: Joan Bastardas i Parera

L'objectiu del programa Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae, d'acord amb el conveni establert amb la Institució Milà i Fontanals, del Consell Superior d'Investigacions Científiques, és l'elaboració d'un amplíssim diccionari en què són consignades críticament les innovacions lèxiques i semàntiques del llatí medieval de l'alta edat mitjana catalana i també el lèxic pertanyent a la mateixa llengua catalana d'aquest període (han estat publicades les lletres A-D).

En la fase actual es treballa en un projecte que consisteix en la confecció d'un fitxer informatitzat de tot el material reunit durant anys i el procedent de noves publicacions darrerament molt nombroses. Aquest fitxer serà la base per a la redacció dels nous articles i, mentrestant, ha de proporcionar un material ja molt elaborat als lingüistes, filòlegs i estudiosos de la societat catalana medieval.

Publicacions

BASTARDAS I PARERA, Joan. *La llengua catalana mil anys enrera*. Barcelona: Curial, 1995.

Treballs de Sociolingüística. Tria de llengües, discurs i identitat entre joves de barris obrers a Barcelona

Director: Joan A. Argente i Giralt

En el curs 1995-1996 s'han iniciat les tasques corresponents a la segona fase del treball, que inclou la realització d'una enquesta a una mostra de cinc-cents joves barcelonins, a fi de verificar quantitativament les troballes qualitatives de la primera fase. Durant la tardor de 1995 i el primer trimestre de 1996, l'equip d'investigació va debatre els problemes metodològics que es desprenen de voler articular dues modalitats de recerca bastant diferents i que provenen de tradicions de pensament i actituds epistemològiques sovint enfrontades.

Dins les característiques concretes d'aquest projecte, hi ha la dificultat d'extreure, a partir d'un qüestionari explícit, dades sobre fenòmens socials i lingüístics relacionats amb aspectes molt espontanis o inconscients de l'actuació dels individus. També ha calgut cercar una font de finançament adequada per fer l'enquesta, ja que la provisió de fons existent no era suficient. A l'abril de 1996 es va confirmar l'aportació de l'IEC dels propis fons per a finançament de projectes de recerca. A partir d'aquí, i fins al

juny de 1996, es va procedir a l'elaboració del qüestionari corresponent i es van sol·licitar pressupostos a diverses empreses especialitzades en estudis sociològics. La decisió final quant a l'empresa amb qui es contracti la recollida de dades està prevista per a final de curs.

Patronymica Romanica (PatRom)

Director: Antoni M. Badia i Margarit

Durant el curs 1995-1996 han continuat les activitats destinades a constituir un corpus de materials antroponímics catalans que seran la base per a la redacció del futur diccionari de cognoms de les llengües romàniques i del futur diccionari català. Amb aquesta finalitat, s'han dut a terme els treballs que segueixen:

1) Tant a Catalunya com al País Valencià i a les Illes Balears, s'ha acabat la recollida de dades corresponents al llarg període que va des de la documentació més antiga existent fins a la fi del segle XIV.

2) Avui el centre català de PatRom català disposa aproximadament de cent setanta fonts, provinents dels materials dels segles XIII i XIV.

3) Al País Valencià, acabat el buidat de les fonts medievals, hom ha emprès la transcripció de noms de persona del segle XVII. Pel que fa a les Illes Balears, s'ha completat el llistat de les fonts documentals del segle XVI, i a hores d'ara se n'inicia la transcripció d'antropònims.

4) Ha estat represa la normalització de tots aquests materials, que ha fet progressos remarcables, tant al Principat com al País Valencià i a les Illes Balears.

5) Pel que fa a les dades modernes (pels volts de 160.000 noms), disposem dels materials distribuïts per les comarques del domini lingüístic, cosa que simplifica i fa més eficaç el treball de recerca.

6) Seguint el ritme de tots els altres centres europeus, al centre de Barcelona (és a dir: a Barcelona, València i Palma) han estat elaborades una seixantena de síntesis, que, en mans dels redactors panromànics, han permès que aquests confeccionin tants altres articles de conjunt.

7) Dues col·laboradores del centre català continuen formant part de la redacció i assisteixen regularment a les reunions que són convocades a la Universitat de Trèveris.

8) Una bona representació del centre català assistí a Oviedo, el mes d'octubre de 1995, Col·loqui anual de PatRom. El centre també serà representat al Col·loqui de 1996, que tindrà lloc a Udine.

Programa de Fonètica ESPRIT - Speech Maps/ACCOR

Director: Daniel Recasens i Vives

a) Durant el curs 1995-1996 han estat processades dades electropalatogràfiques i acústiques del banc de dades ESPRIT-ACCOR. Tal com es detalla continuació, el grup de fonètica experimental ha presentat dos treballs per a publicació i té avançats tres projectes més.

El treball d'investigació de D. Recasens, M. D. Pallarès, i J. Fontdevila, «An EPG and acoustic study of temporal coarticulation for Catalan dark // and German clear //» ha estat presentat per a la publica-

ció en la revista *Phonetica*. Les dades corresponents al segon formant (F2) de l'espectre acústic i de contacte linguopalatal (EPG) mostren l'existència d'efectes consonàntics més prominents per part de // velaritzada que de // no velaritzada, més aviat sobre /i/ que sobre /a/, la qual cosa s'adiu amb l'existència de requeriments linguals elevats en la formació de dos llocs de constricció durant la producció de la // velaritzada. El fet que la // no velaritzada de l'alemany exerceixi efectes de F2 similars sobre /i/ i /a/ pot indicar que el cos lingual és dirigit envers una posició relativament fixa durant la producció d'aquella varietat consonàntica. Els efectes coarticulatoris anticipatoris consonàntics i vocàlics predominen sobre els efectes retardataris en el cas d'ambdues consonants, atès segurament que el gest consonàntic bloqueja en bona mesura els efectes retardataris exercits per la vocal. Aquesta tendència és especialment òbvia per a la // velaritzada, en consonància amb la prominència especial del seu component anticipatori; el fet que, a diferència de la // no velaritzada d'altres llengües, la // no velaritzada de l'alemany afavoreixi la direcció vocàlica anticipatòria també s'adiu amb la possibilitat que la configuració lingual d'aquesta realització estigui força controlada.

El segon treball de D. Recasens, M. D. Pallarès, i J. Fontdevila. «The DAC model of lingual coarticulation. Evidence from VCV coarticulatory patterns», ha estat presentat a la revista *Journal of the Acoustical Society of America*. Una versió abreujada d'aquest article ha estat llegida al IV Speech Production Seminar (Autrans, França). El treball presenta dades sobre la magnitud i l'extensió temporal dels efectes coarticulatoris consonàntics i vocàlics en seqüències VCV del català, amb dues vocals (/i/, /a/) i set consonants (/p/, /n/, // velaritzada, /s/, /ʃ/, /ɲ/, /k/). El model DAC assigna diferents graus de control articulatori a aquelles consonants i vocals a partir de dades sobre participació del dors de la llengua en la formació d'una oclusió o constricció i d'altres propietats articulatòries. Els resultats referents a contacte dorsopalatal, F2, F3 i F1 corresponents a cinc catalanoparlants mostren que la prominència dels efectes vocàlics sobre la consonant varia inversament amb el seu grau de control articulatori. Prediccions basades en el grau de control per a les consonants i vocals presents en les seqüències VCV expliquen bé la naturalesa dels efectes coarticulatoris consonàntics sobre la vocal (per exemple, els efectes consonàntics per part de /ɲ/ sobre /a/ són més prominents que els que la mateixa consonant exerceix sobre /i/); a més a més, els efectes vocàlics solen exhibir una correlació negativa amb el grau de control per a la consonant (així, són més prominents quan la consonant intervocàlica és /p/ que quan és // velaritzada). Per la seva banda, les dades relatives a la direcció dels efectes coarticulatoris indiquen que la mesura en què l'activitat dorsal associada amb la vocal pot ésser anticipada en el temps depèn dels requeriments mecànics associats amb el gest consonàntic; aquesta observació justifica la rellevància dels efectes vocàlics anticipatoris quan la consonant també afavoreix l'anticipació (per exemple, en seqüències VCV amb // velaritzada) i dels efectes vocàlics retardataris quan la consonant afavoreix el retardament coarticulatori (per exemple, en seqüències VCV amb la consonant alveolopalatal /ɲ/).

Heus ací els tres treballs en curs. El primer analitza els efectes coarticulatoris consonàntics i vocàlics en seqüències VCV amb les consonants bategant i vibrant del català; el model coarticulatori DAC resumeix en el paràgraf anterior predui que la vibrant hauria d'exhibir més anticipació consonàntica i vocàlica que la bategant, pel fet que, en comparació amb la segona, la primera consonant presenta requeriments linguals superiors associats amb el mode d'articulació. El segon treball s'ocupa dels efectes entre consonants adjacents en seqüències consonàntiques del català pertanyents al banc de dades ACCOR; investiga com s'influencien mútuament les consonants en el pla articulatori i si la teoria de la resistència coarticulatòria demostrada per als efectes vocàlics sobre les consonants funciona també per als efectes entre consonants. El tercer treball ha estat preparat conjuntament amb la col·lega italiana doctora Edda Farnetani, del Centro di Ricerche di Fonetica, de Pàdova, en anys anteriors i durant una estada de tres setmanes

(març, 1996) a l'IEC; utilitza dades de contacte linguopalatal per estudiar la implementació articulatòria de les consonants alveolopalatals en català i italià, i demostra que aquestes consonants són segments simples i no pas segments complexos produïts mitjançant dos gestos linguals.

b) Una segona àrea de recerca del grup de fonètica experimental ha estat la investigació magnetomètrica (EMA) de la producció de la parla, amb l'articulògraf Carstens de deu canals.

S'han enregistrat dades de moviment lingual, mandibular i labial d'un catalanoparlant, corresponents a deu repeticions de seqüències VCV simètriques i asimètriques amb vuit consonants i tres vocals. L'objectiu de la recerca és comprovar la validesa del model de coarticulació DAC que fa dependre la prominència dels efectes coarticulatoris i llur direccionalitat del grau de resistència coarticulatòria associat amb la consonant intervocàlica. L'avantatge del mètode EMA en comparació amb el mètode EPG és que permet d'observar l'inici i la fi del moviment articulatori associat amb els gestos articulatoris dels fonemes i, en conseqüència, permet de determinar amb precisió l'extensió temporal dels efectes coarticulatoris. També fa possible l'anàlisi simultània de l'activitat temporal de diferents articuladors i, en definitiva, dels mecanismes de control articulatori exercits pels parlants durant l'emissió de seqüències.

Hem preparat un article de divulgació sobre el funcionament del sistema magnetomètric i les seves aplicacions en el camp de la fonètica articulatòria, que presentarem oportunament per a la publicació en revistes científiques catalanes i estatals. L'article d'A. Rouco i D. Recasens, «Reliability of EMA data acquired simultaneously with EPG data» (vegeu-ne un resum en la MEMÒRIA de l'IEC 1994-1995) ha estat acceptat per a la publicació com a *letter to the editor* al *Journal of the Acoustical Society of America*. En col·laboració amb el doctor J. Romero, dels laboratoris Haskins (New Haven, EUA), hem revisat l'article «An EMA study of segmental complexity in alveolopalatal and palatalized alveolars» presentat per a la publicació a la revista *Phonetica*.

c) Han estat acceptats per a la publicació dos articles que s'ocupen de l'anàlisi experimental del canvi fonològic.

Un primer estudi apareixerà en la revista *Language and Speech* (D. Recasens, «An articulatory-perceptual account of velarization and elision of velarized /l/ in the Romance languages»). L'article defensa la hipòtesi que la vocalització de /l/ preconsonàntica (/VIC/ > /VwC/) és assolida mitjançant dos sub processos consecutius, a saber, el pas /VIC/ > /VwC/ promogut per categorització fonèmica de les transicions formàntiques de tipus /w/ generades per la retracció del gest dorsal, i la simplificació /VwC/ > /VwC/, que pot ésser justificat amb arguments articulatoris i perceptuals. Un mecanisme perceptual de tipus dissimilatori permet de justificar que, en les llengües romàniques, la vocalització davant de dentals i alveolars (català antic, *moutó*, MOLTONE, 'moltó'; occità, *caut*, CALIDU, 'calent') sigui força més freqüent que la vocalització davant de labials i velars. En virtut d'aquest mecanisme, els oients assignen la propietat «greu» de /l/ velaritzada a la consonant següent quan aquesta és velar o labial (i, per tant, també «greu»), però no pas quan és alveolar o dental (i, per tant, «aguda»). Altres esdeveniments articulatoris tenen un paper determinant en la vocalització de la /l/ final de mot (la presència d'oclusió després que hagi acabat la sonoritat) i de la /l/ geminada (el fet que sigui més velaritzada que /l/ no geminada). L'elisió de la /l/ velaritzada pot tenir lloc en les posicions preconsonàntica i final de mot amb independència del fenomen de vocalització.

El treball de D. Recasens, «From coarticulatory patterns to assimilatory processes (Catalan data)» fou presentat al simposi Sound Patterns of Connected Speech, celebrat a Kiel, i apareixerà publicat en el volum 31 de la revista *Arbeitsberichte* (Institut für Phonetik und Digitale Sprachverarbeitung, Uni-

versitat de Kiel). Aquesta contribució presenta percentatges d'aparició de vocals i consonants contextuals en variants lèxiques del català dialectal i històric afectades per diversos canvis assimilatoris i dissimilatoris d'una vocal àtona (ascens, descens, avançament/deslabialització, retracció/labialització). Les dades suggereixen l'existència d'una acció més marcada sobre la vocal àtona que experimenta modificació per part de les vocals següents *vs.* precedents i de les vocals accentuades *vs.* inaccentuades. L'acció consonàntica s'adiu força bé amb les tendències coarticulatòries formulades pel model DAC: les consonants que afavoreixen la coarticulació anticipatòria també afavoreixen els canvis regressius (/l/ velaritzada pel que fa a l'assimilació de /e/, /a/ > /o/, /u/ en variants com *calçons* > *colçons* i *faldó* > *foldó*, i a la dissimilació de /o/, /u/ > /e/, /a/ en variants com *olor* > *alor* i *pulmó* > *palmó*); per la seva banda, les consonants que afavoreixen la coarticulació retardatària semblen exercir un paper força actiu en els canvis progressius (les consonants velars pel que fa a l'assimilació de /o/ > /u/ en els dialectes occidentals, en variants lèxiques com *corder*, *cocó*, *cost*).

d) Durant el curs 1995-1996 el grup de fonètica experimental obtingué un «Ajut per a potenciar i donar suport als grups de recerca» del Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya (núm. de ref. 1995SGR00369), i una «Acció Especial» CICYT-MEC del Programa Nacional de Tecnologies de la Informació i Comunicacions (núm. ref. TIC 95-1480-E).

Ha aparegut el volum extraordinari 24 (1) de la revista *Journal of Phonetics*, coeditat per D. Recasens, que recull una selecció dels treballs presentats en l'ACCOR *workshop* «Lingual data and modelling in speech production» celebrat a l'IEC l'any 1993.

Dades experimentals recollides en articles publicats en els darrers anys foren presentades per D. Recasens en conferències i seminaris: «Factors fonètics condicionants del canvi fonològic» (Departament de Llengua Catalana, Universitat de les Illes Balears; Departament de Filologia Catalana, Universitat de Barcelona); «Rellevància de la fonètica experimental en l'estudi de les ciències humanes» (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona); «Les tècniques electropalatogràfica i magnetomètrica en fonètica articulatòria» (Universitat de les Illes Balears).

Publicacions

- RECASENS, D. *Fonètica descriptiva del català*. Barcelona: 2a ed., rev. Institut d'Estudis Catalans, 1996. 369 p. (Biblioteca Filològica; XXI).
- «Lingual data and modelling in speech production». *Journal of Phonetics*, núm. 24 (1996), p. 1.
- RECASENS, D.; FONTDEVILA, J.; PALLARÈS, M. D. «Alveolar-palatal correlations for velarized and non velarized /l/». *Journal of Phonetics*, núm. 24 (1996), p. 165-185.
- «Articulatory-acoustic correlations for tongue dorsum contact». *Bulletin de la Communication Parlée*, núm. 3 (1995), p. 73-84.
- RECASENS, D.; PALLARÈS, M. D. «Modelling coarticulation in VCV sequences». *1st ESCA Tutorial and Research Workshop on Speech Production Modeling & 4th Speech Production Seminar*, Grenoble: ICP, 1996, p. 57-60.
- RECASENS, D., PALLARÈS, M. D. i FONTDEVILA, J. «Specification of invariant and variable properties for consonants». A: *WP 3.1 Articulatory Timing Modelling. Year 3 Speech Maps project Report*. Grenoble: ICP, 1995.

Diccionari del Català Contemporani (DCC)

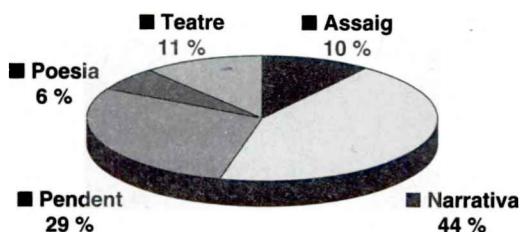
Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Activitats

1. Constitució del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC)

Durant el curs 1995-1996 els treballs de compleció quantitativa del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana s'han centrat en la lematització de la llengua literària, ja que la no literària es va completar durant el curs 1993-1994. La quantitat de mots lematitzats durant aquest curs ha estat de 8.658.669; això situa el volum total de text de la llengua literària lematitzat en el moment actual (finals de juliol de 1996) en 17.426.684 mots. Resta, doncs, la lematització de 5,6 milions de mots per a la finalització del projecte de constitució del CTILC, que, d'acord amb el pla de treball intern del projecte del DCC, és prevista dins de l'any 1996. El ritme de treball actual permet suposar l'assoliment d'aquest objectiu.

L'estructura de dades que dona suport a les consultes i l'explotació del CTILC és la Base de Dades Textual de la Llengua Catalana (BDTLC); aquesta base de dades s'amplia periòdicament amb els textos que es van lematitzant, de manera que es pot dir que, a partir del moment que un text s'ha incorporat a la BDTLC, es troba ja integrat plenament en el CTILC, ja que pot ésser consultat juntament amb la resta d'informació del corpus. A finals de juliol de 1996, el contingut quantitatiu del corpus literari de la BDTLC correspon a les dades que es mostren (expressades en tant per cent respecte als 23,1 milions de mots que formen la totalitat del copus literari) en el gràfic següent:

2. Mòdul de concordances de la BDTLC

Una de les línies de desenvolupament més important d'aquest curs correspon a l'ampliació del sistema de consultes amb un nou mòdul que permet la recuperació d'informació dels lemes i les formes de la BDTLC i dels contextos en què apareixen. Aquestes consultes es poden realitzar en mode interactiu o en llistat i generen com a sortida, tant per l'un com l'altre procediment, llistats de concordances que poden ésser utilitzats per a l'anàlisi lexicogràfica.

Aquest sistema s'estructura, a grans trets, en tres línies de desenvolupament complementàries:

a) Selecció del subcorpus a tractar: aquesta línia representa la implementació dels sistemes de filtratge (cronològic, tipològic, d'autor i d'obra) i de consulta de selecció (per forma, per lema, amb truncacions o sense).

b) Recuperació de la informació contextual: a partir de la informació sobre localització associada a cada ocurrència es reconstrueix el context en què apareix cada ocurrència, i es dóna un format de sortida en forma de concordances, ja sigui sobre pantalla o sobre llistat.

c) Filtratge contextual: determinació de restriccions sobre la sortida final, a partir de l'especificació d'elements contextuais a dreta i esquerra de la paraula clau.

A finals de aquest curs s'ha completat ja la fase *a* i es troba ja en un grau de funcionament molt satisfactori la fase *b*.

3. Mòdul d'automatització de la lematització

El pla de treball del DCC també preveu que, durant el 1996, es posi en marxa un sistema de lematització automàtica basat en regles, que permeti el manteniment del CTILC amb un grau d'intervenció manual molt menor del que ha representat la seva constitució. L'aprofitament de l'experiència adquirida en el procés de lematització del CTILC ha estat decisiva per al disseny i la implementació d'aquest sistema, que es preveu que serà molt efectiu i altament fiable; i que s'integrarà modularment en els programes ja produïts.

S'han dissenyat les fases subsegüents del mòdul de lematització automàtica, i s'ha completat el sistema que permet la incorporació de regles de solució de lematització. Cada una de les regles consta d'un nucli (o matriu) i d'una especificació contextual.

Per a la formulació d'aquestes regles s'han dissenyat i implementat uns mecanismes de projecció que permeten a l'usuari de formular les regles de manera molt general i fer que es generin automàticament totes les regles particulars que es deriven de la formulació general. A finals d'aquest curs, el sistema compta ja amb un total de 978 matrius, a les quals s'han associat unes 120.000 especificacions contextuais.

L'ordre d'aplicació i els criteris de desambiguació de les regles constitueixen un element fonamental del sistema, que sovint pot trobar més d'una regla aplicable a un mateix context. En principi, les regles s'apliquen en un ordre que va de més a menys especificada. També s'ha implementat una part del programa d'aplicació de les regles, així com un sistema de verificació del resultat de l'aplicació de les regles en un context determinat.

Aquest sistema es posarà en funcionament durant la tardor de 1996.

Gramàtica Catalana

Director: Joan A. Argente i Giralt

Antecedents immediats

En els darrers temps, els treballs de la Comissió de Gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans havien estat fortament condicionats per les necessitats plantejades al llarg de l'elaboració del *Diccionari de la llengua catalana*. Amb data del 19 de gener de 1996, la Secció Filològica va aprovar el document provi-

sional *Pla per a l'elaboració de la gramàtica de l'IEC*, l'objectiu del qual era justificar la necessitat del projecte d'elaboració d'una nova gramàtica normativa, oferir un disseny general de les característiques conceptuals i dels mètodes de treball aplicables, i plantejar-ne els requisits organitzatius i pressupostaris.

La finalitat essencial d'aquest programa és l'elaboració d'una nova gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans, que pugui prendre el relleu a la de l'any 1933 com a exponent de la normativa gramatical del català.

Les tasques empreses des d'aleshores s'han dirigit a l'assoliment de dos objectius bàsics:

- La constitució de la infraestructura tècnica necessària per a la realització del projecte.
- El plantejament de les línies metodològiques de treball que s'hauran de seguir en l'elaboració de la gramàtica: selecció, organització, tractament, enfocament i exposició dels continguts.

Establiment de la infraestructura bàsica

a) Constitució de l'equip tècnic. S'ha procedit a la selecció del coordinador, incorporat al projecte el dia 9 d'abril de 1996, i, posteriorment, s'ha fet la selecció d'una part l'equip tècnic, operatiu des del dia 15 de juliol de 1996.

b) Recerca documental. S'ha iniciat l'estudi bibliogràfic previ a l'establiment del fons documental gramatical. Amb aquest objectiu, s'ha sol·licitat l'accés al programa de la Bibliografia Lingüística Catalana (BLIC). Els resultats d'aquestes gestions hauran de definir dos blocs documentals ben diferenciats:

- El corpus textual bàsic de la gramàtica, constituït per les principals gramàtiques catalanes de referència, per monografies sobre normativa i per manuals d'estil d'institucions i mitjans de comunicació.
- El corpus de referència i consulta, constituït per gramàtiques de referència en altres llengües (sobretot de la família romànica), monografies lingüístiques (manuals, treballs d'investigació, articles) i repertoris de terminologia lingüística.

Al mateix temps, el programa preveu la compleció del fons documental amb la integració de la informació lingüística provinent de la connexió amb els bancs de dades lingüístiques de la Secció Filològica.

Eventualment, també es preveu la possibilitat el desenvolupament de treball de camp per a l'actualització i complementació de les dades documentals.

c) Anàlisi de la infraestructura informàtica necessària. S'han iniciat els tràmits pertinents de demanda d'assessorament especialitzat per a l'establiment d'una base de dades informatitzada adequada als objectius d'integració, sistematització i tractament de la informació gramatical procedent del corpus documental.

Treballs previs per a l'establiment de la metodologia de treball

a) Esborrany per al projecte d'índex de la nova gramàtica normativa. S'ha elaborat un projecte d'índex de treball de la gramàtica, d'acord amb el que preveu la versió provisional del *Pla per a l'elaboració de la gramàtica de l'IEC*. Aquest índex de treball ha de tenir la funció de definir l'abast de la gramàtica i l'organització i classificació de la informació gramatical.

b) Esborrany per al projecte de capítol de mostra. S'ha redactat experimentalment un capítol de mostra amb la intenció de plantejar-hi les qüestions metodològiques de fons d'aquest projecte. Tant aquest document com l'anterior tenen l'objectiu d'obrir en el si de la Secció Filològica diverses línies de debat que hauran de tractar i resoldre aspectes bàsics, com ara l'orientació i l'abast de la gramàtica, l'organització, l'enfocament, el tractament i la presentació dels continguts, i les estratègies expositives (to, exemplificació i terminologia lingüística aplicables).

c) Qüestionari sobre aspectes gramaticals controvertits o pendents d'estudi. S'ha elaborat un qüestionari amb la voluntat de sondejar l'opinió i les posicions dels membres de la Secció Filològica davant dels aspectes conflictius de la normativa. En el marc del programa, aquest qüestionari ha de ser complementari a l'índex de treball i ha de servir com a eina de compleció i actualització dels continguts de la normativa gramatical vigent.

OFICINES DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA

Oficina d'Onomàstica

Director: Jordi Carbonell i de Ballester
Des del 19 d'abril de 1996, Josep Moran i Ocerinjauregui

Durant aquest curs ha tingut lloc un canvi en la direcció de l'Oficina d'Onomàstica: arran de la renúncia de Jordi Carbonell per motius de salut, el 19 d'abril de 1996 la Secció Filològica va elegir Josep Moran com a nou director d'aquesta Oficina.

Activitats

1. *Atenció de consultes*

L'activitat principal de l'Oficina d'Onomàstica és atendre i respondre les consultes sobre onomàstica que tant l'Oficina d'Onomàstica directament com els altres serveis de l'Institut d'Estudis Catalans reben per mitjà de carta, telèfon o fax. Aquestes consultes toponímiques i antroponímiques són de naturalesa diversa: des de qüestions concretes —un nom de lloc o de persona— fins a la revisió de llistes molt extenses; i provenen bàsicament d'organismes públics (diferents departaments de la Generalitat de Catalunya, ajuntaments, universitats, etc.), dels centres de normalització del Consorci per a la Normalització Lingüística, d'entitats privades (editorials, associacions, etc.) o de particulars.

La resposta d'aquestes consultes varia segons cada cas, de manera que mentre que algunes solament necessiten una resolució oral, altres requereixen la redacció i la tramesa d'un informe.

En la resolució de les consultes toponímiques, l'Oficina d'Onomàstica acostuma a consultar els centres de normalització o els ajuntaments, per tal de tenir informació directa o de confirmar-la, atesa la impossibilitat de realitzar un treball de camp directament.

2. *Presentació d'informes a la Secció Filològica*

L'Oficina d'Onomàstica ha presentat a la Secció Filològica informes sobre el canvi o fixació de la forma ortogràfica de diversos topònims. Aquests informes han estat redactats arran de consultes rebudes a l'Oficina, i generalment tenen com a finalitat solucionar situacions de vacil·lació en la bibliografia o aconseguir que la grafia reflecteixi la pronúncia, a fi que no es generin formes diferents a partir d'una grafia incorrecta.

Durant el darrer curs, la Secció Filològica ha aprovat com a normatives les formes següents:

a) Nuclis de població i noms de lloc diversos

Sala-d'heures (Santa Eugènia de Berga, Osona), 15.9.95
Mascalvó (Reus, Baix Camp), 20.10.95
Can Gonteres (Terrassa i Viladecavalls, Vallès Occidental), 20.10.95
Hortsavinyà (Tordera, Maresme), 16.2.96
el Poblenou del Delta (Ampostà, Montsià), 19.4.96.

b) Hidrònims

el Canaletes (Terra Alta i Baix Ebre), 20.10.95.

Així mateix, l'Oficina d'Onomàstica també ha presentat diversos informes sobre formes lèxiques relacionades amb la toponímia, les quals han estat aprovades i han passat a la Comissió de Lexicografia. Concretament, han estat la forma *pèlec* amb el significat de 'toll, massa d'aigua embassada' i l'accepció 'corrent d'aigua, riu' a l'entrada *aigua*.

Finalment, també s'ha revisat el treball sobre «Transcripció i normativització toponímica» realitzat per la Comissió Tècnica del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears.

3. Documents de la Secció Filològica, III

A partir de l'acord de la Secció Filològica de publicar les resolucions toponímiques preses durant la nova etapa de l'Oficina d'Onomàstica, en els *Documents de la Secció Filològica, III* ha estat inclòs l'apartat «Sobre toponímia», que aplega les resolucions toponímiques de la Secció Filològica, diversos informes toponímics i tres informes teòrics o d'abast general sobre toponímia de l'Oficina d'Onomàstica.

4. Difusió de les resolucions toponímiques de la Secció Filològica

Les resolucions sobre toponímia, a més d'haver estat comunicades a diverses editorials i departaments de la Generalitat de Catalunya que tenen competències o en els temes de toponímia o hi tenen relació, han estat difoses per mitjà de la seva publicació en els *Documents de la Secció Filològica, III* i, anteriorment, també en el *Bulletí Interior de la Societat d'Onomàstica*.

5. Activitats relacionades amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques

a) L'Oficina d'Onomàstica ha desenvolupat durant aquest període les feines especificades en el Conveni específic sobre revisió i normalització de la toponímia pròpia de la senyalització de carreteres, que es va signar el 5 de maig de 1995:

— L'assessorament sobre els problemes toponomàstics concrets que s'han produït en el procés de normalització de la senyalització, el qual ha comportat la redacció d'un informe en cada cas.

— La correcció i supervisió dels informes sobre l'estat de la senyalització viària tramesos pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

— La realització de sessions formatives dels tècnics encarregats de la tasca de la detecció i correcció de les errades en la senyalització viària.

b) L'Oficina d'Onomàstica, juntament amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, el Centre de Recerques i d'Estudis Catalans de la Universitat de Perpinyà i el Centre de Recerca i Documentació Eduard Toda de l'Alguer, han presentat el projecte

Base de dades toponímica per a aplicacions pràctiques. Top.Aplic. a la Comissió Europea de Brussel·les, dins del que es coneix com l'article 10 del Reglament FEDER. L'objectiu d'aquest projecte, per al qual s'ha sol·licitat l'ajut de la Unió Europea, és la recopilació i correcció de la toponímia catalana d'aquestes tres àrees (el Principat de Catalunya, la Catalunya Nord i l'Alguer), amb la finalitat de crear una base de dades que permeti l'aplicació pràctica d'aquest material en la senyalització turística i viària, en la cartografia, etc.

6. Publicacions

El dia 16 de novembre de 1995 es va presentar el primer llibre de la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica», *Siurana de Prades*, de Ramon Amigó i Anglès, que és una coedició entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Fundació Roger de Belfort.

El mes de maig de 1996 va aparèixer *La toponímia de la costa de Lluçmajor*, de Cosme Aguiló, que és el segon volum dels «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica».

7. Col·loquis

Josep Moran, amb la comunicació «Toponímia i vocabulari antic», i Joan Anton Rabella, amb «Un possible recurs onomàstic de caire afectiu», participaren en el XXI Col·loqui de la Societat d'Onomàstica, VI Col·loqui d'Onomàstica Valenciana, realitzat a Ontinyent (Vall d'Albaida) els dies 29 i 30 de setembre de 1995.

8. Assessorament a reculls toponímics

S'han fet diverses reunions amb la intenció d'estimular i d'assessorar la realització de reculls toponímics.

9. Expedició de certificats

L'Oficina d'Onomàstica ha continuat la tasca d'expedició de certificats de regularització normativa de la grafia de noms i cognoms.

Oficina de Consultes

Director: Joan Veny i Clar

L'Oficina de Consultes de la Secció Filològica entrà en funcionament el dia 9 d'abril de 1996.

Les tasques realitzades des d'aleshores fins al mes d'agost han estat de dues menes: internes i externes.

1. Tasques internes

- Definició i delimitació dels continguts del servei i establiment dels criteris organitzatius i de funcionament. Relació amb les altres oficines de la Secció.

- Anàlisi dels continguts i del tractament de les consultes rebudes per la Secció Filològica des de l'any 1993. Classificació temàtica.

- Estudi de les necessitats d'infraestructura (materials diversos, recursos informàtics, documents normatius, etc.).
- Creació d'un fitxer provisional de seguiment i control de les consultes rebudes.

2. Tasques externes

2.1. Atenció de consultes

Durant aquests mesos s'han atès consultes adreçades a la Secció per carta, per telèfon i per fax.

Totes les consultes han estat classificades segons diversos criteris:

- tipologia: consultes, suggeriments, propostes, demanda d'informació;
- contingut: lèxic (neologismes, manlleus, aspectes gràfics, etc.); morfosintaxi, semàntica;
- emissor: institucions, associacions, empreses i particulars;
- implicacions en la resolució de la consulta: informes per a les Oficines Lexicogràfiques, per a la Comissió de Lexicografia, etc.;
- incidències posteriors: DIEC (proposta d'entrades o subentrades noves; esmenes formals, canvis de contingut, etc.).

De la classificació global, se'n desprenen les dades estadístiques següents:

- 19 consultes d'institucions (TERMCAT, DGPL, Consorci per a la Normalització Lingüística, Servei Lingüístic de les universitats de Barcelona i Girona, DOGC, Generalitat Valenciana, ajuntaments, etc.);
- 5 consultes d'empreses (bufets d'advocats, editorials, etc.);
- 2 consultes d'associacions;
- 10 consultes de particulars (professionals de la llengua, estudiants, publicistes, etc.).

Pel que fa als continguts, la majoria de les consultes fan referència al *Diccionari de la llengua catalana* i als canvis normatius que s'han originat arran de la seva publicació. La resta són dubtes puntuals de diversa índole.

2.2. Relacions amb altres serveis lingüístics

Des de l'inici del seu funcionament, l'Oficina de Consultes va considerar prioritari encetar una sèrie de contactes encaminats a establir una col·laboració eficaç i profitosa amb els altres serveis lingüístics existents, bàsicament Direcció General de Política Lingüística i TERMCAT, per tal de rendibilitzar esforços i oferir un millor servei als diferents usuaris. Aquests contactes s'han traduït en un intercanvi d'informació de punts de vista sobre la funció i el contingut de cada servei. Per a la tardor de 1996 està prevista una reunió conjunta per establir de manera formal aquesta col·laboració.

▼ Oficines Lexicogràfiques (OL)

Direcció: M. Teresa Cabré i Castellví

Activitats

La publicació del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC) l'octubre de 1995 ha marcat un punt d'inflexió en les tasques de les Oficines Lexicogràfiques. A partir d'aquesta data, la feina s'ha centrat en el manteniment i l'optimització de la base de dades, en la producció de materials per a la publicació del DIEC en suport magnètic i per a les diverses publicacions que la Secció Filològica ha planificat a partir del text del DIEC i en la preparació de les reimpressions del diccionari.

1. *Diccionari de la llengua catalana*

Durant el procés d'edició del DIEC, les Oficines Lexicogràfiques van estar en contacte amb els responsables de l'edició per fer-ne el seguiment i resoldre els problemes diversos que se'ls presentaven. Després de la publicació del diccionari, la feina entorn del diccionari, però, no s'ha acabat.

Els membres de les OL han participat en la difusió del DIEC amb l'elaboració d'articles per a publicacions periòdiques, amb conferències i presentacions del diccionari i de la base de dades a grups diversos.

De cara a reimpressions posteriors, des del mes de setembre s'estan recollint propostes de modificacions que arriben d'òrgans diversos i fan referència a aspectes diferents del diccionari; amb els materials recollits, s'han preparat informes per a la Comissió Lexicogràfica i s'han lliurat a l'editorial les esmenes que s'han introduït en la primera reimpressió.

A més, s'han atès consultes fetes des de la Direcció General de Política Lingüística, el TERMCAT, l'Observatori de Neologia, Enciclopèdia Catalana, el Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, el Gabinet Lingüístic de la Universitat Pompeu Fabra i l'Institut d'Estadística de Catalunya, entre altres institucions. També s'han atès consultes de particulars.

Paral·lelament a les tasques referides a les reimpressions, s'ha començat a treballar en la preparació d'una possible segona edició del DIEC: s'ha fet una proposta de planificació de les feines, s'ha confeccionat una llista dels criteris d'elaboració que varen quedar pendents d'aplicació en la primera edició del diccionari i que es podrien aplicar en la segona i s'ha elaborat una llista d'estudis i de criteris que caldria ratificar o potser rectificar.

2. *Materials per a les publicacions de la Secció Filològica*

Les OL han col·laborat en els *Documents de la Secció Filològica, III* i en els *Documents normatius 1962-1996 (amb les novetats del diccionari)* (en curs de publicació), posant a punt el text dels criteris d'elaboració del diccionari aprovats per la Secció Filològica, per al primer, i confeccionant i classificant les llistes d'entrades del DIEC que són altes, baixes o que presenten diferències respecte del diccionari de Fabra, per al segon.

3. *Base de dades lexicogràfiques*

Per tal que les dades que conté la base de dades de les Oficines Lexicogràfiques (BDOL) s'adiguin totalment al text del diccionari, s'han introduït a la BDOL les esmenes al text que es van fer durant la correcció de proves.

S'ha creat, també, un fitxer independent dins de la BDOL que conté el text del DIEC exactament

com ha sortit publicat; aquest fitxer ha servit per fer accessible el *Diccionari de la llengua catalana* als usuaris de la xarxa Internet. La creació d'aquest fitxer independent permet que la BDOL continuï servint de base de treball operativa per a reimpressions i edicions posteriors del diccionari.

Les tasques orientades a optimitzar la BDOL han consistit en una planificació de la revisió dels diversos camps que componen la fitxa informàtica i establir-ne la prioritat, i en l'elaboració d'uns programes informàtics que permeten crear un arxiu sobre la història de les paraules de la BDOL. També s'ha elaborat una llista de millores que s'han de fer al programa informàtic de la BDOL per tal d'optimitzar-ne el rendiment.

L'estructura de la base de dades ha possibilitat que, fent alguns retocs a diversos programes d'obtenció de llistats, l'editorial que duu a terme la publicació del diccionari en suport magnètic disposés dels materials adequats.

4. *Altres activitats*

La dedicació de les OL a la lexicografia, més enllà del diccionari normatiu, es reflecteix en la participació en les reunions del Consell Supervisor del TERMCAT i en l'assistència a la IV Jornada sobre Corpus Lingüístics: *Constitució, etiquetatge i explotació des d'una perspectiva lingüística variacionista*, organitzada per la Xarxa Temàtica de Lingüística Aplicada.

Conferències

M. Teresa Cabré: «El *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans». Presentació oficial. Barcelona, 2 d'octubre 1995.

M. Teresa Cabré: Altres presentacions del nou diccionari a Barcelona, Girona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Reus i Tarragona.

Carolina Santamaria: «El DIEC». Escola d'Administració Pública de Catalunya. Barcelona, gener i abril 1996.

M. Teresa Cabré: «La terminología en los diccionarios generales». Segundas Jornadas de Lexicografía. Universidad de Buenos Aires i Colegio de traductores Públicos. Buenos Aires, octubre 1995.

M. Teresa Cabré: «El valor dels diccionaris». *La llengua a l'ensenyament obligatori*, VIII Jornades. Fundació Pineda. Barcelona, febrer 1996.

Maria Bozzo: «Criteris d'elaboració del DIEC». Comissió d'Organismes i Serveis per a la Normalització Lingüística. Girona, març 1996.

Maria Bozzo: «La formació de mots en català». Aules d'extensió universitària de la Universitat de Barcelona. Barcelona, octubre 1995.

M. Teresa Cabré: «A l'entorn de les paraules: sobre manlleus i diccionaris». Acte d'inauguració del curs acadèmic de la Facultat de Traducció i Interpretació d'Osona. Estudis Universitaris de Vic. Vic, novembre 1995.

Publicacions

- BOZZO, M.; SANTAMARIA, C. «Alguns valors socials en els diccionaris normatius catalans». *Escola Catalana*, núm. 328 (març 1996), p. 11-13.
- CABRÉ, M. T. «Terminologia i diccionaris (2)». *Estudis de llengua i literatura catalanes*, vol. XXXI (1995): *Miscel·lània Germà Colón*, p. 277-305.
- «Sobre manlleus i diccionaris». A: *Estudis de lingüística i filologia oferts a Antoni M. Badia i Margarit*. Vol. III. Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996, p. 39-61.
- CABRÉ, M. T.; BOZZO, M.; SANTAMARIA, C. «Característiques generals del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans». *Llengua i Ús*, núm. 4 (3r quadrimestre 1995), p. 27-30.
- «Característiques generals del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans». *Llengua i Ús*, núm. 5 (1r quadrimestre 1996), p. 33-38.
- «El *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans». *BIP: Butlletí Intern del Departament de Presidència*, núm. 11 (abril 1996).

SOCIETATS FILIALS

▼
Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Junta Directiva

President:	MARC MAYER I OLIVÉ
Vicepresident:	JAUME PÒRTULAS I AMBRÓS
Tresorer:	JOSÉ MARTÍNEZ I GÁZQUEZ
Secretari:	XAVIER RIU I CAMPS
Vocals:	JOSEP O'CALLAGHAN ENRIC ROQUET I LLOVERA

Delegat de l'IEC: CARLES MIRALLES I SOLA

Nombre de socis: 212

Activitats

La Societat Catalana d'Estudis Clàssics organitza periòdicament cursos i conferències adreçats a tots aquells que estiguin interessats en les temàtiques tractades i en la cultura clàssica en general. Alhora, edita anualment la revista *Itaca*, la qual pretén col·laborar a una redimensió de l'entera cultura clàssica des d'una òptica interdisciplinària i amb rigor filològic.

Conferències

Conferència: *Visió panoràmica de la poesia misògina a l'edat mitjana llatina*. A càrrec de la professora Mercè Puig, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Institut d'Estudis Catalans, 20 de febrer de 1996.

Conferència: *El pretès incest de Caracal·la. Un drama a la cort dels Severos*. A càrrec del professor Gabriele Marasco, de la Universitat de Viterbo. Institut d'Estudis Catalans, 14 de març de 1996.

Conferència: *Tradizioni letterarie e conferme epigrafiche a Cirene*. A càrrec del professor Lidio Gasperini, de la Universitat de Roma II. Institut d'Estudis Catalans, 25 de març de 1996.

Sessió sobre l'Antiguitat tardana: *Encuentros con el autor. La tragedia de Éfeso: 432 d. C. Hereja y poder en la antigüedad tardia*. A càrrec del professor Ramon Teja, de la Universitat de Cantàbria. *La vaiselle d'argent à l'époque romaine*. A càrrec del professor François Baratte, de la Universitat de París-Sorbona. Institut d'Estudis Catalans, 2 de maig de 1996.

Conferència: *Rileggendo la parabasi delle Nuvole*. A càrrec del professor Angelo Casanova, de la Universitat de Florència. Institut d'Estudis Catalans, 10 de maig de 1996.

Conferència: *Gli orizzonti culturali della plebs romana*. A càrrec del professor Nicholas Horsfall, del Col·legi Universitari de Londres. Institut d'Estudis Catalans, 13 de maig de 1996.

Cicle de conferències amb el títol genèric *Als marges de la comèdia*:

— *Les cent vides d'Homer o els orígens del còmic-seriós*, a càrrec de Jaume Pòrtulas, i *Usos de l'escriptura a l'Atenes d'Aristòfanes*, a càrrec d'Àlícia Ferran. Institut d'Estudis Catalans, 28 de maig de 1996.

— *Comèdia i espai públic*, a càrrec d'Eva Mitjans, i *El Plutos o la nova comèdia antiga*, a càrrec de Pilar Gómez. Institut d'Estudis Catalans, 29 de maig de 1996.

— *Entre el iambe i els ctnics*, a càrrec de Xavier Riu. Cloenda a càrrec de Carles Miralles. Institut d'Estudis Catalans, 30 de maig de 1996.

— Conferència: *Un itinerari clàssic: Gàdara, Salzburg, Vic*. A càrrec de la senyora Maria Àngels Anglada. Institut d'Estudis Catalans, 26 de juny de 1996.

▼ Societat Catalana de Llengua i Literatura

Junta Directiva

President:	AUGUST BOVER I FONT
Vicepresident:	JOSEP MASSOT I MUNTANER
Tresorera:	MONTSERRAT ALEGRE I URGELL
Secretari:	JOAN ANTON RABELLA I RIBAS
Vocals:	JOSEP PARÉ I JIMÉNEZ MILA SEGARRA I NEIRA

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN I OCERINJAUREGUI

Nombre de socis: 328

Activitats generals

La Societat Catalana de Llengua i Literatura ha reprès les seves activitats aquest curs. La SCLL centra la seva acció en dos aspectes: la publicació anual d'un número de la revista *Llengua i Literatura* i la realització de col·loquis o taules rodones de caire monogràfic, a més de conferències aïllades de personalitats del món de la lingüística i la literatura.

Així mateix, el president de la Societat, August Bover, va fer una presentació de la nova etapa de la Societat Catalana de Llengua i Literatura a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada, el dia 19 d'agost de 1995.

Activitats curs 1995-1996

Col·loqui sobre l'Aportació Tardoromana, Gòtica i Franca en la Llengua Catalana. Organitzat conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana d'Estudis Clàssics. Hi van intervenir: Antoni M. Badia i Margarit, Jordi Bruguera i Talleda, Marc Mayer i Olivé, Josep Moran i Ocerinjauregui, Mila Segarra i Neira i Elisenda Vives. Institut d'Estudis Catalans, 2 de desembre de 1995.

Sessió sobre les relacions de Montale amb Catalunya. Organitzada pel Departament de Filologia Romànica de la Universitat de Barcelona amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Palau de les Heures (Campus de la Universitat de Barcelona), 5 de març de 1996.

Acte de commemoració del naixement de Joan Estelrich. Organitzat conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Biblioteca de Catalunya. Hi van intervenir: Isabel Graña, Manuel Jorba i Borja de Riquer. Institut d'Estudis Catalans, 17 d'abril de 1996.

Al mateix temps, es va exposar una selecció de l'obra de Joan Estelrich al claustre de l'Institut.

Publicacions

Llengua & Literatura, núm. 6 (1994-1995).